

DOMOVINA

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krona temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Dne 5. avgusta v Št. Ilj v Slov. Gor.!

Slovinci! Po blizu dvajsetletnem skoro nadčloveškem divjem boju so si priborili letos Slovenci obmejni Št. Ilj. Da proslavimo to sijajno zmago, da damo duška svoji radosti, da navdušimo obmejne brate za nadaljni težki boj proti nečuvnemu pritisku nemškutarstva, — pohitimo dne 5. avgusta v slovenski Št. Ilj!

Koroški Slovenci in volilna preosnova.

V četrtek, dne 26. t. m. so zborovali zaupniki iz cele slovenske Koroške v Celoven. Bilo jih je 120. Govorili so o stvari, ki je sedaj za Koroško aktualna, govorili ogorčeno, kakor more govoriti tisti, ki je ogoljufan in oropan. Po volilni reformi, kakor jo je sprejel volilni odsek v očigled prerahlelu nastopu naše delegacije, dobe koroški Slovenci 1 mandat, in nad 50.000 Slovencev na Koroškem je politično ubitih, pokopanih. Razumljivo je torej, da si zaupniki niso dali rokavic na roke, ne nagobčnika na usta, ampak da so govorili ogorčeno, krepko in jasno, kakor govori vsakdo, ki spoštuje sebe. Govorili so proti onim, ki so pomagali v tla poteptati pravice koroških Slovencev. Spregovoril je oni Korotan, ki so mu že davno prorokovali smrt, oni Korotan, odkoder so nas nedavno še pozdravljali resignirani „umirajoči“. Ti „umirajoči“ — kakor so se mnogi cinično izražali, — so pokazali, da še hočejo živeti, so pokazali svojo življensko voljo in energijo, so pokazali, da se ne dajo uspravati tudi po sladkih besedah gotovih slovenskih politikov, ter da zahtevajo tudi oni račun od slovenske delegacije, ki ima naravno, ker svojega zastopnika koroški Slovenci nimajo, dolžnost, zastopati odločno tudi njihove koristi in težnje.

Na shodu je govoril o političnem položaju predsednik pol. društva za Koroško dr. Brejc, za njim pa o lo-povskem sleparstvu na koroških Slovencih monsignor Podgorc, ki je predlagal sledeče rezolucije, katere je shod zaupnikov z navdušenjem sprejel:

I.

Shod zaupnikov z globokim obžalovanjem in trpkim ogorčenjem konstatuje, da se je v odseku za volilno reformo sprejel načrt, ki glede Koroške pomenja popolno zmago najgorjega nemško-nacionalnega šovinizma in je tako s stališča slovenske narodne, kakor tudi s stališča katoliške in socialne politike absolutno in brez-pogojno nesprejemljiv;

II.

izreka zahvalo za njegov osebni trud v zadevi volilne reforme referentu za Koroško, dvornemu svetniku dr. Ploju, ter obžaluje, da je v tej kritični zadevi manjkalo spo-

razumnega, enotnega in odločnega postopanja slovenskih poslancev. Slovenski delegaciji, ki je za svoje zastopanje v zadevi volilne reforme vsemu slovenskemu narodu, ne pa samo svojim volilcem odgovorna, izraža nezaupnico ter zahteva od nje, da naj zradikalnejšimi sredstvi, eventualno z obstrukcijo v odseku za volilno reformo in v zbornici izvojnije popravilo razdeljenja volilnih okrajev na Koroškem v tem smislu, da se koroškim Slovincem zagotovita vsaj dva mandata.

III.

prosi vso slovensko javnost, naj na shodih in v časopisu z vso dolžno odločnostjo podpira naše zahteve, ki niso samo lokalnega koroškega pomena, temveč v interesu celega naroda!

IV.

je mnenja, da koroškim Slovincem v sedanjih razmerah ne kaže se udeležiti tretjega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani in sklene: da se prekliče že napovedana udeležba.

Svetovno-politični pregled.

Ruski dogodki.

Stolypinov program.

Novi min. predsednik Stolypin je objavil svoj program, v katerem trdi, da njegova vlada ni reakcionarna. Car je moral dumo razpustiti, ker je bila bolen organizem, če je hotel ohraniti svojo avtoriteto. Agrarne težnje dume so vladi simpatične, obsoja pa njeno revolucionarno politiko. Poslanci, ki so podpisali oklic, ne bodo kaznovani, a če bodo dalje agitirali, bodo zaprti. Vlada hoče izvesti agrarne reforme, ki bodo presegale vsa najliberalnejša pričakovanja.

Carjevo stanje.

Car izgleda baje izredno dobro. Z ozirom na razpust dume je brez vsake skrbi, ker so sklenili, da razpuste dumo, že ko se je sprla duma z ministrstvom. Duma so razpustili ravno zdaj, ker se sprla stranka kadetov in so se bali, da prestopi levo strankino krilo delavski stranki, kar bi popolnoma onemogočilo sodelovanje s kadeti.

Rusko posojilo.

Berolinska banka Mendelsohn je baje na posredovanje cesarja Viljema zajamčila Rusiji posojilo pol milijarde mark. Posojilo se izplača spomladi 1907.

Po razpustu dume.

Zemstva 114 ruskih mest, med njimi Moskva, Kijev, Saratov, Tiflis in Varšava so sprejela protest na carja, ker so razpustili dumo ter napovedujejo, da ne bodo plačevala davkov.

Mir pred viharjem.

Iz Petrograda se poroča „Voss. Ztg.“: Vlada bi napravila veliko napako, ako bi se dala premotiti po sedanjem miru. Ni dvoma, da stojimo pred izbruhom novega revolucijskega viharja, kakršnega še ruska država ni videla. Ali bo ta orkan izbruhnil čez dva dni ali čez dva tedna, tega ne vemo, najbrže tega ne vedo niti prireditelji te najnovejše tragedije sami ne. Toda vihar pride na vsak slučaj. Sedaj je trijumf radikalizem in ako splošni štrajk ne izbruhne danes ali jutri — za njegove priprave se dela vztrajno, popolnoma tajno — njegov izbruh je le vprašanje čisto kratke dobe.

Gibanje v armadi.

Prenehal je upor v 1., 4. in 5. finskem pehotnem polku. Gubernator je namreč izjavil, da vojakov ne bo uporabljal za policijsko službo. Uporni polki so izpustili na svobodo 21 ruskih častnikov. Finski častniki zopet izvršujejo svojo službo. Delavska stranka je izdala oklic na armado. Pozivlja vojakke, naj ne streljajo na svoje brate, ako se ljudstve spopade z oblastmi.

Poljedelski nemiri.

Kmetje v voroneškem okraju plenijo, ropajo, požigajo in more po posestvih. Napadli so tudi grad znanega pisatelja kneza Meštarskoga, Moški in ženski knezovi uslužbenci so branili grad tri dni, a končno so jih kmetje premagali, pomorili brambovce in zažgali graščino. Knez je bil v Peterburgu.

Velik rop.

Na Vislski železnici je ustavilo kakih 20 oseb vlak. Roparji so se polastili lokomotive in tovornega voza. Umorili so tudi orožnika, ki je stražil več denarnih zabojev. Roparji so nato peljali vlak nekaj km daleč, kjer jih je pričakovala večja roparska tolpa. Tu so vlomili v denarne zaboje, vzeli 15.000 rubljev in pobegnili.

Tovarna bomb.

Policija je odkrila tudi v Moskvi tovarno za izdelovanje bomb z veliko praznimi kroglicami, razstrelilnimi snovmi in orožjem. Zaprli so 6 oseb.

Novi ministri.

Bivši poslanci ruske gosudarstvene

dume Guckov, knez Lvov (Tula) in knez Lvov (Saratov) so voljni, da vstopijo v Stolypinovo ministrstvo. Kneza Lvov pripadata desnici kadetov. Guckov postane trgovinski, knez Lvov (Tula) pravosodni minister ali pa načelnik državne kontrole, knez Lvov (Saratov) pa poljedelski minister. Navedeni ministrski kandidati so izjavili, da vstopijo v ministrstvo, ako izroče polovico ministrskih portfelje neuradnikom.

— **Nova vlada na Hrvaškem** je imenovana. Dolgo so trebali visoki krogi, da premislijo, ali bo vlada, ki jo je predlagala po ljudstvu v to edino pooblaščen koalicijski, v resnici prava za hrvaško ljudstvo. Imenovani so: podban in oddelni predstojnik za notranje zadeve dr. Vladimir pl. Nikolić; odd. predst. za pravosodje dr. Mir. Badaj in odd. predst. za nauk in bogočastje dr. Milan Rojc. Vsi ti so možje, ki stoje s svojim političnim prepričanjem bliže koaliciji nego vsaki drugi stranki.

— **Prestolonasledstvo na Nizozemskem.** 112 nizozemskih poslancev je sklenilo na konferenci, da predlože državni vladi zakonski predlog, naj se weimarska vladarska rodbina proglasi za naslednico na nizozemskem prestolu. Na ta način bi svobodna Nizozemska postala nemška provincija.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Iz davčne službe.** V Celje pride davčna pristava gg. Gustav Hluščik iz Kozjega in Anton Dobravec iz Mürz-zuschlaga, v Kozje pa davčni oficijal g. Franc Topolnik.

— **Rudolf baron Apfaltrern**, c. kr. okrajni glavar celjski, se je minoli petek za vedno odselil iz Celja. Šel je v svoj grad Črnelo pri Dobu na Kranjskem. Mož ima daljši dopust in stopi — kakor se sliši — sploh v pokoj. Baron Apfaltrern je bil splošno priljubljen kot pravičen in koncilijski glavar. Začasno vodi njegove posle c. kr. nadkomisar Prah. l.

— **Orožnika so napadli** mesca maja nekateri fantje iz Spodnje Hudinje, Zalokar, Brenc, Bračič, Možina in Prosenjak; šli so v noči domov in razgrajali. Ko sta jih orožnika Čeh in Černič opominjala, so se uprli in ju obmetavali s kamenjem. V petek so bili pred sodiščem in sta bila Prosenjak in Zalokar obsojena, prvi na 3, drugi na 2 mesca težke ječe. Ostali so oproščeni.

— **Celjski „Deutsches Haus“ in njegovi dolgovi.** Celjski nemški „Narodni dom“, kakor ljudstvo imenuje novo stavbo pri celjskem kolodvoru, ima vknjiženih dolgov 484.480 torej

skoro pol milijona kron in skoro vse za mestno hranilnico v Celju. To zah-teva na leto po 5% obrestij 24.222 K, po 4 1/2% 21.800 K. Obresti bodo pač odpisovali kakor pri „Waldhausu“. Za celjske razmere je zgodovina stavbe „Deutsches Haus“ prav značilna. Mesto je svoj čas kupilo prostor, kjer je zdaj „Deutsches Haus“, za 85.000 gld. t. j. 170.000 kron. z vrtno vred proti oko-liški šoli. Z desetkom in nenadomešče-nimi obrestmi od kupnine stane mesto ta svet gotovo nad 240.000 K. Ako so in bi za vrt dobili 40.000 K, kar ni mogoče, stane jih „Tapeinerjeva hiša“ sama z dvoriščem in pristavo 200.000 K. In to so prodali za „Deutsches Haus“ po nasvetu dr. pl. Jabornegga za 60.000 K, tako da je mesto izgubilo 140.000 K. To pa deželni odbor graški vse odobruje. Slovencem pa branijo hiše staviti. — Ako vsled groznih dolgov „Deutsches Haus“ pride do konca, knpi ga mesto in ima nov — rotovž. Mestna šparksa že lahko nekaj izgubi. Njen načelnik je zdaj ob enem župan.

— **Celjska nemška godba** je včeraj imela opraviti v Kočevju in vsled tega so bili zopet prosti vsi po-možni uradniki celjskih sodišč, katere sploh sodna služba v Celju vsakokrat lahko pogreša, kadar ima godba posel. Kjer je celjska nemška godba, so nemškonarodne demonstracije. Tako tudi včeraj v Kočevju. Ministrski predsednik je se le izdal ukaz, naj se uradniki v vsch okolnostih izogibajo agitatoričnega in demonstrativnega nastopa. Do onih gospodov, ki imajo zapovedovati celjskim sodnim pomožnim uradnikom godbenikom, še ona ministrska naredba ni prišla. Od 5. do 7. avgusta ima celjsko veteransko društvo, ki se je že v vseh mu pristopnih nemških listih hvalilo; kako „völkisch“, t. j. nemško-narodno je, veliko slavnost. To veliko nemško slovesnost bode seveda zopet poveljevala celjska nemška godba s sodnimi pomožnimi uradniki, pri tako slavno „völkisch“ veterancih celjskih so pa večinoma sluge c. kr. uradov. Kako se torej v Celju ogibljejo c. kr. uslužbenci nemških agitacij in demon-stracij?

— **VIII. izkaz prispevkov za „Sokolski dom“ v Celju.** Kvartavci v „Narodnem domu“ K 13'62, gospa Ana Umek, soproga trgovca v Brezicah K 10'—, g. Vernitz Alojzij, c. kr. poštni oficijal v Ljubljani K 3'—, kazen za „gospode“ pri odborovi seji K 1'60, pri zabavnem večeru „Celjskega Sokola“ nabrano K 33'10, na izletu pri g. Fa-zarincu na Ostrožnem nabral brat Z. Schöff K 20'30, brat Detiček Maks po nabiralni poli K 66'—, g. prof. M. Suhač, slavno hranilnica in posojilnica v Šmarju K 50'—, slavno hranilno in posojilno društvo v Nabrežini K 10'—, brat Ernst Vindišar v Ljubljani je nabral K 36'50, slavno posojilnica za Loški potok, Drago in Travo K 20'—, brat dr. Janko Šavnik v Trstu K 10'—, brat Humbert Maurini, načelnik „So-kola“ v Trstu je nabral K 26'—, g. dr. Ferdo Kunec, zdravnik Sv. Peter pod Sv. gor. je nabral K 28'—, pri odhod-nici br. Ivana Vrabla nabrano K 10'55, g. Bertica Gregorič v Ljubljani na-brala K 14'—, gospica Cirila Ježovnik v Velenju K 18'—.

Vsem darovalcem in nabiralcem sokolska hvala!

— **Savinjski Sokol** v Mozirju priredi dne 19. avgusta t. l. veselico v prid telovadnega orodja. Namen je blag, zato prosimo vsa sosednja društva, da se blagovolijo na našo prireditev ozi-rati in se je v največjem številu ude-ležiti. Spored objavimo svoječasno.

— **„Murski Sokol“** priredi dne 12. avgusta t. l. veliko veselico z javno telovadbo, petjem, tamburanjem, srečo-

lovom, plesom itd. Spored bo kaj za-nimiv. Na veselo svidenje, dragi rojaki in prijatelji „Sokola“! Nazdar!

— **V Rimske toplice** so prišli se zdraviti: ekscel. gosp. Anton grof Pace, c. kr. sekc. šef, z družino iz Gorice; g. gen. major Tomerlin iz Zagreba; g. Ferd. Vikomte de Forestier in grofica Karolina Villavicemio iz Gradca.

— **Nekaj o primicljah.** Iz kmečkih krogov smo sprejeli: Premožen kmet, ki gre na primicijo, da štirko vina, dve vreči rži in pšenice, tele ali svinjo, mnogo malenkosti, kakor maslo, jajca itd., tako da so že ti darovi vredni 60—70 gld. Če pridamo k temu še stroške za obleko, konjsko opravo in druge stvari, potem zabije takšen kmet v 2—3 dneh na primiciji 100 gld. in še več! V tem se merijo z našim kmetom le še največji bogatini, ki za-pijejo stotake na šampanjcu (penečem vinu) ali jih zaigrajo. Pa še naj kdo reče: naš ubogi kmet!

— **Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo** zboruje dne 5. avgusta ob polu 11. v Gaberju pri Rogatcu. Radi obeda, kakor tudi radi izleta na Ro-gaško goro — odhod ob 2. uri ponoči — se je zglasiti pri tovarišu gospodu Sekirniku do 3. avgusta.

— **Nemško solo v Slovenji Bi-trici** namera va sezidati „Sulferajn“. V kratkem priredi baje večjo slavnost v ta namen. Zopet ena ponemčevalnica in poneumnjevalnica na Slovenskem Štajerskem več.

— **Napad in samomor.** 32 letni Oskar Staudinger, bivši častnik, je stanoval zadnji čas pri svoji materi v Pivoli pri Mariboru, ter je imel z dekle Urško Pepelnik ljubavno razmerje. Dne 26. t. m. zvečer je dekla baš molzla krave v hlevu; Staudinger je prišel v hlev in je Urško nadlegoval. Ker se ni udala, jo je zgrabil za lase, jo vrgel k tlom in jo z malim nožičem ranil na licu in na vratu. Na Urškine klice je prišla kuharica Rebec Ana; tudi to je Staudinger z nožičem na roko ranil. Urška je smrtnonevarno, Ana Rebec težko ranjena. Ker je med tem prihajal proti hiši orožnik Pitonik in je Staudinger to zapazil, je bežal v sobo, si nastavil na prsa lovsko puško in se ustrelil. Umril je takoj. V kuvertu je pustil svoto denarja za ranjeno Urško Pepelnik. Dejanje je storil v trenutku duševnega omračenja.

— **Za mariborsko moško kaz-nilnico** je imenoval pravosodni mi-nister dosedanjega kaplana v Žalcu, g. Jakoba Finka, dušnim pastirjem.

— **Nova nemška tiskarna v Ma-riboru.** Vpisana je nanovo firma tiskarna Jožef Mostböck & Co., družba z omejeno zavezo v Mariboru. Predmet podjetja je: 1. ustanovitev tiskarne in kamenotiskarne, 2. izdavanje perijodičnega časopisa ali dnevnika „Marburger Presse“, nemški organ za Sp. Štajersko. Osnovni kapital znaša 50.000 K. Rav-nateljstvo sestavljajo sledeči družabniki: 1. Dr. Julij Feldbacher, odvetnik v Mariboru; 2. Jožef Fram, veleindustrijec v Mariboru; 3. Ignac Halbärth, tovarnar v Mariboru; 4. Karl Koschatzky, hišni posestnik v Mariboru; 5. Karl Scher-baum, veleindustrijec v Mariboru; 6. Jakob Vielberth, inženir v Mariboru; 7. Jožef Mostböck tiskarnar na Du-naju. — T ko torej mariborskim ultra-germanom ni dovolj podla Marburgerica in dična naša „prijateljica“ Vahtarica.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Moskanjeih** priredi v nedeljo, dne 5. avgusta ob priliki svojega prvega letnega občnega zbora veselico z razno zabavo. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Prostori gostilne Marjete Sok v Moškanjeih. Posebnih vabil ni. Vabimo vse prijatelje in narodnjake.

Za odbor:

Vid Donaj, načelnik.

— **Dve dekleti utionile.** V če-trtek dopoldne sta se šle v Velko pri Št. Lenartu v Slov. goricah kopat Pavla Dimnik in njena tovarišica 15 letna Ana Pogačnik. Na neznan način sta obe utionili, in sicer Ana Pogačnik ravno na njenega godu dan.

— **Silne nalive** so imeli v Gradcu in krog Gradca. Ob 2. uri popoldne se je utrgal oblak. Grozna nevihta je prišla, streljanje z vremenskih postaj se je slišalo samo kot streli iz samo-kresa med silnim gromom. Cela iztočna stran od Gradca je bila pod vodo. Škoda na poljih je velikanska. Pravijo da od l. 1866 sem tam okrog niso imeli takšne hude ure.

— **Samomor radi prijatelja.** Pri Sv. Štefanu na Gratkornu pri Gradcu se je gostilniški uslužbenec Janez Fuchs obesil vsled žalosti, ker mu je umrl prijatelj Ferdinand Deutsch.

— **Izletniki, rojaki!** Pred dvema letoma je sestavil predsednik Savinjske podružnice „Slov. plan. društva“ prav priročno knjižico „Savinjske pla-nine, vodnik po gorah in do-linah v Savinjskih planinah. Izdala je to brošuro omenjena podruž-nica, založil pa jo je g. A. Cvenkel v Št. Petru. Lani je pa Savinjska po-družnica prevzela vso zalogo v svojo last. Ker pa podružnica potrebuje denar za popravljanje in napravljanje potov in za druga planinska dela, bilo bi pač želeli, da se zaloga poproda. Tudi najboljše knjige ne dosežejo svo-jega namena, ako leže v zalogah in ne pridejo med ljudstvo.

Zato pa se je Savinjska podruž-nica odločila, ter te dni razpošlje po en iztis knjižice raznim rodoljubom širom domovine v nakup. Naj jo bla-govolijo prevzeti in dotično vsoto 1'20 K (s poštino vred) poslati po priloženi nakaznici. Ako pa že kdo ima knjižico, naj jo odstopi komu dru-gemu. Če pa bi že nikakor sprejeti ne hotel, pa jo naj pošlje nazaj v istem ovitku.

Knjižica „Savinjske planine“ daje kratka navodila hribolazcem popisuje „Savinjske planine“ v obče in posebej. Razvidno so navedene Savinjska dolina, Logarska, Zadrega, Bistriška, Kokrska in Belska dolina, dalje razni prehodi iz teh dolin, nadalje gore: 1. Storžičev oddelek (Storžič, Stegovnik, Konjščica, Pristovnik od Storžič, Vernikov Grin-tavec). 2. Grintavčev oddelek (Kočna, Grintavec, Dolgi hrbet, Štrnca, Skuta, Rinka, Turška gora, Brana, Mrzla gora, Pavličeva stena, Baba, Goli vrh, Ve-liko vrh, Greben, Dolga njiva, Košutina-Mokrica, Krvavčeva skupina). 3. Oj-strični oddelek (Planjava, Ojstrica, Ve-liko vrh, Strelovec, Konj, Velika pla-nina, Veliki-Rogatec, Menina, Dobrovlje). Skupina Raduhe (Olševa, Raduha, Travnik, Kamén, Golte, Sv. Križ). Kot do-datek so opisane še gore: Mrzlica, Gora Oljka, Uršula, Peca in Obir.

Konečno navaja knjižica še: Pla-ninska zavetišča v Savinjskih planinah, zaznamek, gostiln, cenovnike za vod-nike, red za planinske vodnike v voj-vodini štajerski, Zaznamek vodnikov, pošte itd. Kot prilogi ste zemljevid Savinjskih planin in pogled od Ljub-ljane na Savinjske planine. Knjižica ima slike: „Kocbekova koča“ in „Česka koča“.

Ta knjižica je neobhodno potrebna vsakomur, kdor potuje po omenjenih krajih, pa važna je tudi za vse one, ki se pečajo z domovinoslovjem.

Kdor si jo želi kupiti, naj jo na-roči pri Savinjski podružnici S. P. D. v Gornjemgradu. Cena 1 K in za pošt-nina nekaj vinarjev. Ako bi kdo hotel več knjižic kupiti in jih razpečati med znanci, bi storil Savinjski podružnici veliko uslugo.

— **Kmetijsko gospodarstvo** je naslov knjigi, katero je spisal V. Rohrman in katera izide v drugi iz-daji v kratkem na svetlo. Ta izdaja, ki je času in napredku primerno pre-delana, obsega sledeča poglavja: 1. Go-spodarsko premoženje. 2. Kmetijsko delo. 3. Uredba gospodarstva. 4. Kme-tijske cenitve. 5. Gospodarski proračuni. 6. Kmetijsko knjivodstvo. Opo-zarjamo že danes vse naše gospodarje na to knjigo, ki razpravlja v navedenih poglavjih vsa vprašanja, ki so važna za napredek in za zboljšanje našega gospodarstva na kmetih. Knjiga bo izšla v založbi „Zvezne tiskarne Celju“.

— **„Oziv.“** Tudi med Slovenci za-čenja prodirati spoznanje, da je treba skrbeti za izobrazbo širših mas. Ta izobrazba mora biti umska in npravna. Ako pa hočemo, da bo t. zv. poljudno delo uspešno, mora biti organizovano, sistematično.

„Akademija“ si je naložila na-logo, da širi med slovenskim narodom omiko v naznačenem zmislu. Ne more pa zadoščati vsem potrebam, ako ne najde zaslonbe in podpore po vseh večjih krajih na Slovenskem. Take zaslonbe in podpore naj bi bile čitalnice, bralna in akade-mična društva.

„Akademija“ nasvetuje, da bi čit-alnice, bralna in akad. društva kot redni člani društva posredovala med njim in med ljudstvom s tem, da 1. vzbujajo zanimanje za delovanje „Akademije“ in pridobivajo somislje-nikov in prijateljev; 2. da po svoji možnosti javljajo predavatelje in pred-mete predavateljev, ki so potem dru-štvu na razpolago za okražja dotičnih čitalnic, bralnih in akad. društev; 3. da se vrši vse delo enotno po enotnem načrtu in enotnem duhu, upoštevajoč pri tem lokalne potrebsčine in prilike.

Odbor „Akademije“ se torej obrača s prošnjo, da nam blagovolite do konca meseca avgusta odgovoriti na sledeči vprašanji:

I. Ali smatrate naš nasvet za po-treben in možen?

II. Ali ste pripravljeni pristopiti kot društvo k „Akademiji“ in delovati za njen namen?

Ko dobimo vse odgovore, se bo odbor posvetoval o došlih nasvetih in se bo končno sklepalo o njih pri občnem zboru, na katerega bi prišli delegatje vseh onih čitalnic, bralnih in akad. društev, ki se javijo kot člani „Akademije“.

Odgovori naj se pošiljajo na taj-nika društva (Ljubljana, Breg 16/II.) V Ljubljani, meseca julija 1906.

Za odbor „Akademije“:

Dr. Vlad. Ravnihar, t. č. predsednik.

Dr. Dragotin Lončar, t. č. tajnik.

Kranjsko.

— **Iz politične službe.** Deželni vladni koncipist Ignacij pl. Ruber je imenovan za okrajnega komisarja in deželni vladni konceptni praktikant Rajmund Svetek pa za dež. vladnega koncipista.

— **Na novi železnici** vlada babi-lonska zmešnjava. Za zgled navedemo za danes le en slučaj. Na postaji Bled dobite vozne listke s sledečim napisom: „Bled-Scheraunnitz (mesto Žirov-nica), III. třída (razred) rychlik (brzovlak).“ — Torej tu imate meša-nico treh jezikov, slovenskega, češkega in nemškega. Slavno železniško ravnateljstvo v Trstu naj preskrbi, da bo dobil slovenski jezik primernege mesta na voznih listkih.

— **Smodnišnica na ljubljanskem polju** šla v zrak. V petek popoldne je nastala eksplozija v vojaškem skladišču smodnika, kjer je bilo 20 sodčkov

smodnika (2000 kg) in več sto patron. K sreči je bila to najmanjša zaloga, ki je šla v zrak. Če bi bila nastala nesreča v večjem skladišču, v katerem je 300.000 kg smodnika, bi bila tudi Ljubljana v največji nevarnosti.

— **Nova planinska koča.** Češka združnica slovenskega planinskega društva postavi še letos pod Mangartom na goriški strani novo planinsko kočo.

— **Župan Ivan Hribar** je odložil mesto načelnika narodno - napredne stranke, ker je prišlo v odborovi seji radi volilne reforme do nesporazumljenj.

— **Minister Foit** pride te dni v Ljubljano in se bo mudil tri tedne kot gost župana Hribarja na njegovem posestvu v Cerkljah na Gorenjskem.

— **„Prosveta“.** Občni zbor akad. fer. društva „Prosvete“ bo v sredo, dne 1. avgusta t. l. ob 5. uri popoldne v društveni sobi „Mestnega doma“ v Ljubljani.

— **Umor.** Blizu Ljubljane so našli na železniški progi 26 letnega čelavca Rudolfa Koširja. Imel je na levem sencu manjšo, pod brado pa večjo, podolgasto rano. Sumijo, da se je zgodil zločin umorstva, in da je morilec svojo žrtev zavlekel na progo, v nadi, da vlak truplo povozi in tako izbriše sledove uboja. Košir zapuša ženo in otroka.

— **Slepec umoril otroka.** 24-letni, skoraj popolnoma slepi pastir Jernej Perko je bil do 20 let v hiši posestnika Jožefa Čimžarja v Orehovljah pri Kranju. Ko sta šla Jožef in Marija Čimžar v pondeljek na polje, je umoril Perko tačas njunega enoletnega otroka. Zabodel ga je trikrat z nožem, enkrat pod desno oko in dvakrat v vrat. Perko je po činu zbežal, a so ga drug dan dobili pri Kranju. Dejanje je obstal. Rekel je, da je umoril otroka, ker ga je Čimžar obdolžil, da mu krade klobase. Sprva je hotel Čimžarja zažgati, potem se je pa odločil za umor otroka. Perka so izročili sodišču. Fant je oslepel pred štirimi leti in je duševno čisto normalen. Otroka Čimžarjevega je imel drugače jako rad.

Koroško.

— **Volilna reforma.** Celovski „Mir“ piše: Boj, ki se je bil v odseku za volilno reformo, je končan. Če vprašamo, kdo je zmagal, je pač edini odgovor: tisti so zmagali, ki so znali najboljše mešetariti. V resnici tudi niso bile razprave v volilnem odseku nič drugega, kakor nekaka sejmska barantanja med vlado in strankami z ene, in med posameznimi strankami med seboj z druge strani. Potemtakem se tudi ni čuditi, da smo koroški Slovenci, ki nismo imeli v državnem zboru nobenega „mešetarja“, tako imenitno pogoreli, kajti bili smo le „kravica“, za katero se je barantalo. In zbarantali so nas, kakor je tudi popolnoma umljivo, naši „najboljši prijatelji“ — nacionalci, katere je ta krivica že leta in leta redila in jih bo tudi naprej po milosti naših — sorojakov. — Najhujšega je bilo pričakovati pri glasovanju o Češki. Ali tu so se k večji sešli zopet „veliki in edini prijatelji“ edino zveličavne volilne reforme — to so preko čeških in nemških zastopnikov iz Češke skovali kompromis, ki je bil z istimi glasovi sprejet tudi v odseku. Število poslancev so pomnožili za 19, od katerih dobe Nemci 9, Čehi 5, Poljaki 3, Malorusi 1 in Italijani 1 poslanca. Potemtakem bi imela nova zbornica 516 poslancev, dočim bi jih bilo po Gautschevem načrtu 455, po Hohenlohejevem pa 495. Nemci bodo imeli v novi zbornici 234, Čehi 108, Poljaki 80, Malorusi 34, Jugoslovani 36,

Italijani 19, Rumuni 5 poslancev. Vzlic temu, da se je število poslancev od Gautseha pa do sedaj pomnožilo za celih 61, vendar ni dobilo 90.000 uradno naštetih (v resnici 120.000) koroških Slovencev nobenega mandata, dočim je 14.000 kranjskih Nemcev dobilo svojega. Po besedah dr. Sušteršičevih („Slovenec“ z dne 19. julija t. l.) se sme zanesljivo soditi, da bo tudi v zbornici ostalo pri odsekovih sklepilih, torej smemo koroški Slovenci „zanesljivo upati“, da smo za vedno pekopani! Volilna reforma, ki bi nam bila — pravično urejena — prinesla vstajenje iz sto in stoletnega nemškega robstva, nam je zadala smrtni udarec vsled verolomstva nemških krščanskih socijalcev in popustljivosti naših rojakov. O tem spregovorimo še jasno in odločno besedo.

— **Beljaška direkcija proti slovenskim uradnikom.** Beljaška direkcija državne železnice je uprizorila zadnji čas pravo gonjo proti slovenskim uradnikom. Organizirala se je v tem institutu tajna inkvizicija vsememških uradnikov, ki ima nalogo zavedne slovenske uradnike odpraviti s Koroškega. Pod vplivom te inkvizicije so prestavljeni vsi odborniki društva „Drava“ v Trst z očitnim namenom, da ubijejo to mlado slovensko organizacijo, ki je velikega pomena za slovenstvo na Koroškem. Aroganca teh inkvizitorjev presega že vse meje. Navadno se birokratje skrijejo za „službene ozire“; to premiščenje pa je očitna posledica narodnega prepričanja omenjenih uradnikov, kar gospodje pri direkciji prav prostodušno priznavajo. Kakšne razmere vladajo tukaj, osvetljuje dejstvo, da se je že tri dni prej, predno se je ukrenila premestitev omenjenih uradnikov, govorilo ne le po mestu samem, ampak celo v Podklostru, da bodo najagilnejši slovenski slovenski uradniki prestavljeni v Trst, ker morajo iti iz Beljaka... Tako se postopa s slovenskimi uradniki na slovenski zemlji!

— **Z „narodnim kolkom“** bo kolekovala z naprej vso svojo korespondenco družba sv. Mohorja v Celovcu. To je drugi glas v tej zadevi iz Koroške. Prva je sklenila isto posojilnica in hranilnica v Velikovem.

— **Umrl je v Beljaku** tudi po Kranjskem znani veletržec Karel Fürst 76 let star.

— **Dezertiral** je pri vojaki v Glinji na Koroškem pešec 17. pešpolka Josip Orohek. Pridružil se je neki ciganski družbi. Zasledujejo ga, a ga doslej še niso mogli dobiti. Pobrisal jo je skoraj gotovo na Kranjsko. Vzrok bega je lahkomišelnost.

— **Nesrečna gugalnica.** V St. Petru pri Celovcu sta se na gugalnico šle zabavati 31 letna kuharica Ana Stamnja in 21 letna Terezija Vernek. Obema je prišlo slabo. Prva se je takoj zgrudila in na mestu umrla, druga je pa izdihnila čez par ur.

— **Nesreča.** V Podklostru je z okna padla triletna hčerka nekega Fr. Rozmana, na ulico in se ubila. Deklica se je na oknu igrala ter je pri tem ravnotežje izgubila. — V Volšperku je pa utonila neka dveletna deklica v koritu, kakor se nahajajo pri vodnjakih za živino napajati.

— **Pri ožjih volitvah v koroški deželni zbor** v okraju Špital je prodrl nemški nacionalac Hofer z 6248 glasovi proti kršč. socijalcu Huberju, ki je dobil 5421 glasov.

Primorsko.

— **Porotno sodišče v Trstu.** Za prihodnjo zasedanje porotnega sodišča, ki prične dne 17. sept. 1906 ob 9. uri

dopolodne so določeni kakor predsednik porotnega sodišča, predsednik deželnega sodišča dvorni svetnik Mih. Urbančič, njegovima namestnikoma, podpredsednik deželnega sodišča Emil vit. Nadamlenzki in višjega deželnega svetnika Henrika Crusiz.

— **Z „narodnim kolkom“** bode kolekoval vse svoje dopise občinski odbor v Sežani, kakor je soglasno sklenil v svoji seji dne 22. t. m.

— **Velik vihar z nalivom** je bil v torek popoldne v gradiškem okraju. V Gradiški je vihar razkril nekaj hiš. V Sovodnjah, Mirnu, v Gabrijah in v okolici je bil nelik naliiv, ponekod je padala tudi toča.

— **Konj se je zadušil pri podkovanju.** V Komnu so podkovali mladega iskrega konja. Ker ga niso mogli ukrotiti, da bi bil stal pri miru, so mu vrgli okrog vratu vrv in ker se je žival upirala, je natezala vrv in jo slednjič tako zadrgnila, da se je zadušila in na mestu poginila. Konj je bil vreden 600 K.

Svetovne vesti.

— **Samoumor pri godbi.** Iz Budimpešte poročajo: Poročnik Josip Bede se je zagledal v Nagy Enyedu v neko revno deklico. Ker ni imel denarja za kavcijo, je obupal. Poslušal je vso noč cigansko godbo in nato je odšel v njenem spremstvu pod okno svoje neveste in se med sviranjem ustrelil.

— **Svojo ženo je zaklal** v Belgradu mesar Nikola Todorović. Prinesla mu je v zakon 30.000 dinarjev in hišo in početkoma sta živela srečno. A potem je pustil Nikola svoj posel, pričel piti in pretepavati ženo, ki ga je nato odpodila. V zadnjih dneh pa se je nekoč vrnil, potegnil nož in razparal svoji ženi trebuh. Nato se je javil redarstvu sam. Pravi, da ga je hotela žena dvakrat zastrupiti. A ona trdi, da ga je zapodila zato, ker jo je vsak dan tepel. Žena bo vsled poškodb najbrže umrla.

— **Prenos smrtnih ostankov Leva XIII.** Kakor poročajo iz Rima, prenesejo na jesen smrtno ostanke papeža Leona XIII. iz cerkve sv. Petra v lateransko baziliko. Prenos se bo vršil povsem privatno.

— **Zgled narodne zavednosti.** Tvrška Hartman Aladar na Ogrskem je bila dolžna 22 K v Avstriji. Upnik jo je opomnil v nemškem jeziku. Hartmann Aladar je pa odgovoril po ogrsko tako-le: Na pismo z dne 16. t. m. Vas obveščam pred vsem, da se z menoj more občeovati le ogrski in če go spodje kaj želite, morate ogrsko govoriti, sicer Vam nisem na razpolago. Šele potem bom razumel, kaj hočete, in šele potem bom poslal denar. S spoštovanjem sin domovine Hartman Aladar. Taka narodna zavest bi morala biti tudi pri nas! Pri nas pa lezemo Nemcem in sploh tujcem pod noge in se čutimo veseli, če znamo njihov jezik.

— **Novi generalni inšpektor kavalarije.** Uradni list je prinesel v soboto umirovljenje nadvojvode Otona kot generalnega inšpektorja kavalarije. Generalni inšpektor kavalarije je postal korni poveljnik Brudermann v Lvovu, v Lvov pa pojde zagrebški korni poveljnik Auersperg.

— **Strašne posledice ljubosumnosti.** Delavec Grisez v mestu Tubize v Belgiji je mislil, da je profesor Cunis iz Bruslja zapeljal njegovo ženo. Zato ga je na kolodvoru z nožem zabodel. Potem je tekel domov, zabodel ženo, in konečno se je sam obesil.

— **Ustrelila se je** v kopališču Darmstadt na Nemškem 21 letna žena vladnega stavbnega mojstra Hofmanna.

Poprej je ustrelila svoja otroka, stara po 3 leta in po 4 mesece. Vzrok ni znan.

— **Časnikarstvo v Ameriki.** Po izkazu statističnega urada v Washingtonu je bilo v letu 1905 izdanih po 19.624.757 izvodov časnikov na dan! To je: po en časopis na štiri osebe. Ob nedeljah je bilo tiskanih le po 11.539.521 iztisov. Za reklame je bilo izdanih leta 1905 150 milijonov dolarjev, to je 750 milijonov kron. Skupni kapital, ki se ga je potrosilo v tiskarske posle in v časnikarske svrhe, je znašal 364 mil. dolarjev.

— **Popust učiteljem na železnicah.** Hrvaški delegatje dr. Krasojević, dr. Grahovac, dr. Magdić in dr. Vinčević so prosili ministra trgovine Košuta, da bi se ugodilo želji učiteljev za polovično vožnjo po železnicah. Košut je obljubil, da se bo ugodilo v tem oziru prošnji hrvaških in obenem tudi mažarskih učiteljev.

— **Na Španskem** so še zelo nizke delavske plače. Poljski delavci n. pr. dobivajo na teden malo nad 6 kron. Ženske, ki delajo po vinogradih, dobivajo na dan po 50 stotink, a morajo delati 10 ur na dan.

— **Najmrzleji kraj.** Največa ledena masa je v Grenlandiji. Ista pokriva ves notranji del dežele, kjer se je led zbral že dolgo pred zgodovinsko dobo. Sedaj zavzema ta ledena masa 1.700.000 štir. kilometrov površine. Potemtakem je ledena gruča večja nego vsa vodena masa srednjemorskega morja, ter bi zamogla pokrivati n. pr. Združene države 400 metrov na visoko.

— **„Bolo“** je baje največa cvetlica na svetu. Doma je na otoku Mindanao (Filipine). Cvet ima pet cvetnih peres, vsak je okolu 90 centimetrov širok, in našli so že cvetlice, ki so tehtale skoraj 16 kilogramov. Bolo se nahaja na najvišjih vrhuncih dežele 600 metrov nad morjem.

— **Zvezdni utrinki** v večji množini se bodo lahko opazovali skoraj cel mesec avgust. Zemlja na svojem obhodu krog solнца beži skozi prostore, v katerih krožijo večje množine malih drobcev krog solнца. Ti drobci se vsipljejo v zemeljsko ozračje, vsled drgnjenja vnamejo in večidel razpršijo. Največ jih bode opazovati od 9. do 14. avgusta, zlasti proti jutru. Žal, da bode ravno mesečina nekoliko to opazovanje ovirala.

— **Mede... tedni v premogovniku.** Prav posebno stanovanje za medene tedne sta si izbrala Mr. in Mrs. Mel Spence iz Wilkesbarra v Pensilvaniji. Sporazumno sta se mlada poročenca podala po poroki na dno enega mnogih premogovnikov, in tam 400 metrov pod površjem zemlje sta se roka v roki sprehajala po rovih, seveda kolikor možno oddaljena od delavcev. Sicer sta imela oba vzlic čudnemu kraju, vse udobnosti, ki si jih zamore človek misliti. Kajti ravnatelj družbe, od katere ima Spence mnogo delnic, so se požurili, da so tamkaj priredili nekoliko „sob“. Zato je mladi par imel salon, spalno sobo in kuhinjo, in vsi prostori so bili razsvetljeni čarobno z električno lučjo.

— **Električna toplota.** Navadno se misli, da izžareva električna žarnica le malo toplote. V resnici preide pa le 6 odstotkov električne energije v svetlobo ostalo pa v toploto.

— **Snežno bele kamele,** ki so le meter in pol visoke, se nahajajo v zapadni Perziji.

— **Tretjina zemlje** je obraščena z drevjem.

— **Ljudske Sole v Dalmaciji.** Leta 1905 je bilo v Dalmaciji 398 ljudskih šol s hrvatskim in 1 z italijanskim učnim jezikom. Vrh tega je

— Da je nenavadna žeja, nadežna želodčna kislina in pogostoma driska posledica uživanja zrnate kave, ni tako splošno znano kakor nje škodljivi vpliv na vse naše živčevje. Zakaj bi torej mirno še dalje jemali nase te posledice, ki so jako kvarne našemu zdravju in lahko povzročajo žal tako pogostoma nepričakovano srčno kap, ko bi se jim lahko popolnoma izognili z malenkostno izpremembo v naprav-

— **Vojaska imenovanja.** Generalni major, Oskar Dillmann pl. Dillmont, poveljnik 10. gorske brigade v Sarajevu, je imenovan poveljnikom 28. infant. divizije v Ljubljani; fml. Rudolf pl. Chavanne dozda poveljnik 28. inf. divizije v Ljubljani, je imenovan poveljnikom 13. voja v Zagrebu.

Kupujte narodni kolek!

hisa je na Glavnem trgu, blizu cerkve in ob prostoru, kjer je torej vedno največ prometa. K prostoru za trgovino spada tudi dvoje stadij (magacino) in klet, eventualno tudi stanovanje po dogovoru. Na istem mestu je bila že pred peti dobro izoča trgovina. Več se izve pri lastniku **Ivanu Starki, ml. gostilničar in zavarovalnik** v Sevnici ob Savi (Lichtenenstein). (407:31)

Slovenci!

Dne 5. avgusta vse v
Št. Ilj v Sl. goricah!

Odhod iz Celja ob pol
2. uri z brzovlakom.

Priporoča se p. n. gg. duhovnikom, slav. učiteljstvu, pisateljem in p. n. občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmoderneje oblike. Motorni, oz. električni obrat. Najmoderneje črke. Najnovejši stroji. Hitra in okusna izvršitev tudi največjih del.

V zalogi ima in tiska v več barvah izdelane krasne diplome. Dalje uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, jedine liste, časopise, knjige, brošure, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, podobice, spovedne listke, razgladice, vstike, poročila nemanila, vabila, letna poročila, prospekti, vstopnice, dekrate, vožne listke, mrtvaške liste, haniila, knjižice, sa družne knjižice, posojilniške tiskovine, računske skepe, vse čokolade tiskovine, izpričevala, sprejemnice, tabele, tiskovine in vse potrebšćine za uradne ter sploh vse v tiskarsko stroko spadajoće stvari.

ZVEZNA TISKARNA